

מ"ת 37693/08/17 - עדן עטאוונה נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בקריות

מ"ת 37693-08-17 מדינת ישראל נ' עטאוונה (עצור בפיקוח)
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופט יוסי טורס
מבקש
נגד
משיבה
החלטה
הבקשה וההליכים עד כה

עדן עטאוונה (עצור בפיקוח)

מדינת ישראל

1. ביום 5.11.17 הוריתי על מעצרו באיזוק של המבקש בבית הוריו בכפר חורה. היה זה לאחר שהוגשו שני תסקירים מטעם שירות המבחן, אשר לא המליצו על שחרורו. התסקיר הראשון לא המליץ על שחרורו לחלופה מוסדית לצורך גמילה ואילו התסקיר השני לא המליץ על שחרורו לחלופה בבית הוריו ואף לא באיזוק. חרף המלצות אלו (ולמעשה היעדרן) הוריתי, כאמור, על העברתו של המשיב למעצר בתנאי איזוק אלקטרוני.

2. להשלמת התמונה יצוין כי נגד המבקש תלוי ועומד כתב אישום המייחס לו עבירות של פריצה לדירה וכן לכלי רכב רבים. העבירות בוצעו, לכאורה, במהלך יום אחד, בו הגיע המבקש ברכבו מהדרום לאזור הצפון, פרץ לדירת מגורים וגנב ממנה רכוש ולאחר מכן התפרץ ל-12 רכבים שונים.

3. כחודש בלבד לאחר העברת המבקש ממעצר ממש לאיזוק, הוגשה בקשה לאפשר למבקש לצאת לבדיקות רפואיות על מנת לבחון אפשרות לשלבו בהליך גמילה מסמים. ביום 13.12.17 דחיתי בקשה זו תוך שצינתי כי שאלת הבדיקות היא משנית והיא נגזרת של השאלה האם ראוי כלל לאפשר למבקש להשתלב בהליך גמילה. ביחס לשאלה זו ציינתי כי התנאים לשחרור נאשם ממעצר להליך גמילה כפי שנקבעו בהלכת סויה בש"פ 1981/11 **מדינת ישראל נ' סויה** (21.3.11); (להלן "**הלכת סויה**"), כוחם יפה גם כאשר מדובר בנאשם המצוי באיזוק אלקטרוני (בש"פ 1902/16 **אברהם מוטולה נ' מדינת ישראל** (21.3.16), פסקה 13; בש"פ 8509/17 **רוסלן אנטיפקין נ' מדינת ישראל** (7.11.17)).

4. בהקשר זה ציינתי כי המבקש אינו מקיים את התנאים הקבועים בהלכת סויה. כך, המבקש לא החל בהליך גמילה סמוך למעצרו, אלא במרחק זמן שאינו מאפשר לראות במעצר כקוטע את הליך הגמילה. ציינתי עוד את המלצתו השלילית של שירות המבחן שסבר שהמבקש אינו מגלה כוחות כנדרש להליך ארוך זה. כן ציינתי כי למבקש עבר פלילי מכביד, הוא ריצה מספר תקופות מאסר בעברו והעבירות המיוחסות לו חמורות, רבות ומעידות על מסוכנות במדרג שאינו נמוך. בהינתן שקהילה טיפולית אינה חלופת מעצר (ובוודאי שלא הרמטית) סברתי שאין בכך

להבטיח בצורה מספקת את בטחון הציבור.

5. במעמד ההחלטה דחיתי גם בקשה שהועלתה על אתר, לקבל תסקיר עדכני. ציינתי כי חלפה תקופה קצרה מאז הוגשו שני תסקירים בענייניו של המבקש ולא חל שינוי נסיבות המצדיק להעסיק שוב את שירות המבחן בנושא.
6. על החלטה זו הגיש המבקש ערר לבית המשפט המחוזי. בית המשפט המחוזי ציין כי למעשה הבקשה בערר היא "שמקום ההחזקה במעצר באיזוק אלקטרוני יוחלף, כך שתופק תועלת מתקופת החזקה זו ויתאפשר לעורר להתחיל בתהליך של גמילה". לאור כך ציין בית המשפט המחוזי כי ניתן יהיה לשקול להעביר את המבקש לקהילה הטיפולית אם זהו "מקום ... סגור המסוגל לתת את התנאים הקבועים בחוק לצורך החזקה בפיקוח אלקטרוני...". לאור כך הורה בית המשפט המחוזי לשירות המבחן לבחון "את עניינו של העורר בפריזמה מצומצמת" והיא אם קהילת אלפטאם "עומדת בדרישות החוק בכל הנוגע להחזקה בפיקוח אלקטרוני ואם קיימים בה בעלי תפקידים המסוגלים ליטול על עצמם, באורח משפטי ומחייב, את האחריות לשמש כמפקחים במובנו של סעיף 22ב' לחוק".
7. בשל כך שהמבקש נתון במקום פיקוח בדרום הארץ עבר עניינו לשירות המבחן בדרום. שירות המבחן בדק את שהורה לו בית המשפט המחוזי וציין כי קהילת אלפטאם אינה מהווה חלופת מעצר בשל התנאים השוררים במקום, ובמיוחד ציין כי אין אפשרות לקיים במקום זה פיקוח אלקטרוני. לכאורה, בשלב זה אמור היה התסקיר להסתיים, אך שירות המבחן נטל לעצמו חירות והחליט "להעריך את הסיכון מחדש" בעניינו של המבקש. קצינת המבחן (שאינה זו שהעריכה לפני זמן קצר שהמבקש חסר כוחות לעבור הליך גמילה) ציינה כי התרשמותה היא שהמבקש מגלה כעת מודעות למצבו וכן כוחות לעבור הליך גמילה. לאור כך, המליצה קצינת המבחן על שחרור המבקש מהאיזוק האלקטרוני והעברתו למוסד הגמילה.
8. לאור המלצה זו הגיש המבקש בקשה להעבירו למוסד גמילה. בהחלטתי מיום 21.1.18 ציינתי כי לכאורה המלצת שירות המבחן, אותה ביקש המבקש לאמץ, "אינה מצויה בגדר קשת אפשרויות ההחלטה העומדות בפני ערכאה זו שכן בית המשפט המחוזי הורה לבחון אפשרות להעביר את המבקש לקהילה באיזוק כחלופת מעצר ולא לגמילה ללא איזוק". עם זאת, קבעתי דיון במהלכו חזר הסנגור על בקשתו לאמץ את המלצות שירות המבחן, חרף היותן נוגדות למעשה את החלטת בית המשפט המחוזי. ב"כ המשיבה התנגד לבקשה וציין כי אין בידי בית משפט זה לקבל החלטה ברוח הבקשה שכן היא נוגדת את המתווה ששרטט בית המשפט המחוזי.
9. אציין כי במהלך הדיון הערתי לצדדים כי ניתן לראות בתסקיר האחרון משום שינוי נסיבות המשנה את המסד העובדתי שעל בסיסו התקבלה החלטתי הראשונה, כמו גם הערר, ומשכך ביקשתי לשמוע טיעון בדבר האפשרות לשחרר את המבקש לגמילה, על בסיס התשתית העובדתית והמקצועית הקיימת כיום.
10. הסנגור טען בעניין זה כי המבקש עומד בתנאי הלכת סויסה שכן קיימים סיכויי הצלחה טובים להליך הגמילה וכי הקהילה הטיפולית מהווה מסגרת המקטינה את המסוכנות הטמונה במבקש.

11. המשיבה התנגדה לשחרור המבקש מהאיזוק ולהעברתו למוסד גמילה. נטען כי מוסד הגמילה אינו מהווה חלופת מעצר ואינו מאיין את המסוכנות הטמונה במבקש. בעניין זה ציין ב"כ המשיבה כי גם בית המשפט המחוזי בערר ראה לכל היותר אפשרות לשינוי מקום הפיקוח ובלבד שהמבקש יוותר אזוק. לאור כך, ביקשה המשיבה לדחות את הבקשה.

דין והכרעה

12. לאחר שנתתי דעתי לטענות הצדדים, להחלטת בית המשפט המחוזי בערר ולהמלצתו העדכנית של שירות המבחן, באתי לכלל מסקנה כי אין מקום לשינוי החלטתי. אנמק מסקנתי להלן.

13. נקודת המוצא היא כי בית המשפט המחוזי לא ראה, בשעתו, לקבל את הערר ולשחרר את המבקש מהאיזוק ולהעבירו להליך של גמילה. עם זאת, לא שלל בית המשפט המחוזי אפשרות לשנות את מקום הפיקוח לקהילה הטיפולית ובלבד שהמבקש יוותר נתון באיזוק אלקטרוני וכי ימצאו מפקחים ראויים בקרב אנשי הטיפול במקום. בית המשפט המחוזי הדגיש כי רק אם תנאים טכניים אלו יתאפשרו, יש לבחון מחדש את בקשת המבקש להעבירו למוסד הגמילה. אפשרות זו אינה ישימה מבחינה מעשית. לכאורה, בשלב זה ניתן היה לסיים את החלטתי ואולם, כפי שהערתי לצדדים בעת הדיון, ראוי להשקיף על הבקשה גם במובן של שינוי נסיבות, שכן כיום קיימת המלצה חיובית של שירות המבחן, בניגוד למצב ששרר עת דחיתי את הבקשה הקודמת להעביר את המבקש לקהילה טיפולית.

14. השיקולים אותם על בית המשפט של מעצר לשקול עת מתבקש הוא לשחרר עצור לחלופת מעצר שעניינה גמילה, פורטו בהרחבה בפרשת **סויסה**. ציינתי לעיל, כי בפסיקה נקבע ששיקולים זהים יש לשקול גם מקום בו מדובר בעצור בתנאי איזוק אלקטרוני. בעניין זה יש לזכור כי בית המשפט המחוזי לא ראה להעביר את המבקש מאיזוק אלקטרוני לחלופת מעצר "רגילה" והדגיש כי העברת המבקש לקהילה תוכל להתבצע רק אם המבקש ימשיך להיות מפוקח אלקטרונית.

על כן, השאלה היא אם עומד המבקש בתנאים החלים על שחרור עצור לגמילה.

15. מקובל בפסיקה והדברים צוינו בהלכת **סויסה** כי ככלל "העיתוי הראוי לגמילה מסמים הוא בשלב גזירת הדין, וריצוי העונש". עם זאת צוין כי "כחריג לכלל, כי קיימת אפשרות לשילובו של נאשם בטיפול גמילה כבר בשלב המעצר, וזאת במידה שעניינו מקיים, למצער, שניים מהתנאים הבאים: עובר לביצוע העבירה שבגינה הוא נעצר, החל הנאשם בתהליך גמילה; הליך הגמילה הינו בעל פוטנציאל הצלחה גבוה; ויש בהימצאותו של הנאשם במוסד הגמילה המוצע, כדי לאיין את מסוכנותו" (בש"פ 4114/13 **טארק אלתימי נ' מדינת ישראל** (23.6.13)).

16. כפי שצינתי בהחלטה מיום 13.12.17, המבקש לא החל עובר למעצרו בהליך גמילה. לכל היותר ניתן לומר כי חודשים ספורים לפני מעצרו שהה המבקש תקופה קצרה במוסד גמילה ואולם ריחוק הזמן וטיבו של ההליך, ספק אם מקיימים את תכליתו של תנאי זה והיא למנוע מצב בו המעצר קטע את ההליך הטיפולי, או למצער קטע ניסיון

עדכני להיגמל.

17. האם מתקיימים שני התנאים האחרים הנדרשים, היינו סיכויי הצלחה טובים וקיומו של מקום פיקוח המאין את המסוכנות הטמונה במבקש. לכאורה, השבתי בעבר על שאלות אלו בשלילה ואולם, דומה כי לאור האמור בתסקיר העדכני ראוי לשוב ולבחון תנאים אלו, שמא המסקנה כיום שונה.

18. כידוע, המלצת שירות המבחן, כשמה כן היא - המלצה - ובית המשפט אינו מחויב לקבלה. עם זאת, המלצת החיובית, כיום, של שירות המבחן היא בעלת משקל. ואולם לענין שחרור לגמילה נקבע כי "ההמלצה של שירות המבחן מהווה תנאי הכרחי אך לא מספיק. על הנאשם לשכנע שבנוסף לפרוגנוזה החיובית של הטיפול, הוא החל בתהליך טיפולי עובר למעצרו ושיהיה בחלופה הטיפולית מענה הולם למסוכנות הנשקפת ממנו" (בש"פ 8509/17 **רוסלן אנטיפקין נ' מדינת ישראל** (7.11.17)). כן יש להביא בחשבון כי מדובר בהמלצה חיובית שבאה לאחר המלצה הפוכה אשר ניתנה לפני זמן לא רב. עם זאת, אצא מנקודת הנחה שקיים פוטנציאל סביר להצלחה בעניינו של המבקש.

19. אינני סבור כי תנאי המקום מספקים בטחון ראוי מהמסוכנות הטמונה במבקש. יש לזכור כי מדובר באדם בעל עבר פלילי מכביד אשר ריצה בעבר מספר תקופות מאסר. העבירות המיוחסות לו חמורות ורבות ומעידות על היעדר מורא ועל מסוכנות ממשית לציבור ולרכושו. כאמור, בית המשפט המחוזי סבר כי המעבר לקהילה יכול להתאפשר רק באיזוק. כפי שהעיד נציג הקהילה, מוסד הגמילה אינו חלופה מעצר, ובוודאי שלא הרמטית, במובן זה שלא ניתן למנוע את יציאת המטופל מהמקום אלא רק לדווח לאחר מעשה. לעיתים נתון זה אינו מהווה מחסום לשחרור לגמילה, אך בשים לב למסוכנות במקרה זה, יש לנתן זה משקל מסוים המוסיף לאי התאמת החלופה (ראו בהשוואה לבש"פ 8932/14 **חיים עזרה נ' מדינת ישראל** (4.1.15), פסקה 8). שקלתי שמא המלצתו החיובית כיום של שירות המבחן עשויה להצדיק בחינה שונה של המסוכנות, לאור כך שסיכויי הצלחה סבירים בהליך הגמילה מהווים גורם הממתן במעט את המסוכנות האפקטיבית מהמבקש (היינו הסיכון הטמון בו X ההסתברות להתממשותו). ואולם, לאור מהות העבירות ועברו הפלילי של המשיב, אינני סבור שהקהילה הטיפולית מהווה חלופת מעצר ראויה שיש בה להפחית את הסיכון לציבור מהמבקש באופן סביר, אף בהינתן המלצתו של שירות המבחן.

20. נתון נוסף שיש לתת אליו את הדעת הוא שהמבקש כפר בעובדות כתב האישום ומתנהל הליך הוכחות. מדובר בתיק מורכב ובו צפויים להעיד מעל 50 עדים. לשיבת ההוכחות הראשונה שהייתה קבועה בתיק לא התייצב המבקש בשל כך ששהה אותו יום בבית חולים. האישור הרפואי שצורף מעיד על שהייה בת יום אחד בבית חולים לאחר תלונות בדבר כאבים בחזה. נכון להיום קבועים ארבעה מועדי הוכחות בתיק לחודשים מרץ-אפריל. בית המשפט העליון ציין לא אחת כי השלב הנכון להליך גמילה הוא במסגרת ריצוי העונש ולכל המוקדם, במסגרת גזר הדין בהליך העיקרי. על רקע זה צוין הקושי המושגי שבכפירה באשמה אגב בקשה לעבור הליך גמילה (בש"פ 8509/17 **רוסלן אנטיפקין נ' מדינת ישראל** (7.11.17); סעיף 10) כמו גם הנזק שעלול להיגרם להליך הגמילה המצוי בתחילתו, בשל הוצאת הנאשם מהקהילה לצורך דיוני ההוכחות (בש"פ 2159/16 **סאמה עראבי נ' מדינת ישראל**

(27.3.16), סעיף 6). אכן, אין מדובר בשיקול מכריע ואולם, בשים לב ליתר השיקולים ובהם המסוכנות הטמונה במבקש והעובדה שלא החל בהליך גמילה סמוך למעצרו, נוטה הכף בעת הזו לעבר דחיית הבקשה.

21. סיכומו של דבר, אינני סבור שהוכח שינוי נסיבות המצדיק את שחרור המבקש מהאיזוק והעברתו למוסד הגמילה, בניגוד להחלטות שניתנו עד כה, לרבות זו בערר. הבקשה נדחית.

להמציא לצדדים.

ניתנה היום, ל' שבט תשע"ח, 15 פברואר 2018, בהעדר
הצדדים.